

Arkivsaksnr.:
2024/936

Dokumentdato:
05.03.2024

Styre:
Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak:
14/24

Møtedato:
19.03.2024

Revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet

Dokumenter i saken

- Oppnevningbrev av 02.06.2023.
- Arbeidsgruppens rapport.
- Anbefaling fra programstyret: Revidert veileder.

Bakgrunn

Etter forutgående drøftinger i programstyret for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet oppnevnte fakultetet 17.11.2023 en arbeidsgruppe til å revidere fakultetets rutiner for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger.

Arbeidsgruppen har bestått av professor Ann-Kristin Helland Gujord (LLE), professor Henrik Berg (SVT), professor Kirsi Leena Salonen (AHKR), og prodekan Ole Thomasen Hjortland (komiteens leder).

Arbeidsgruppens skulle:

- Sikre at rutinen er i samsvar med programbeskrivelsen og den oppdaterte ph.d.-forskriften
- Vurdere rutinens beskrivelse av lengdekrav, krav til antall artikler og medforfatterskap.
- Vurdere rutinens beskrivelse av artikkelbasert avhandling og kappe.
- Vurdere rutinens beskrivelse av mindre omarbeidelse.
- Vurdere om samme rutine kan tilpasses til å gjelde dr.philos.
- Vurdere om det er behov for justering programbeskrivelsen på bakgrunn av de forslagene til endring som legges frem.

Arbeidsgruppens rapport og reviderte forslag ble lagt frem for programstyret på møte 20.02.23. Programstyret godkjente forslaget med de endringene som kom frem i møtet, og Programstyrets anbefaling legges herved fram for fakultetsstyret for endelig vedtak.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret godkjenner programstyrets forslag til revidert veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved Det humanistiske fakultet, og ber om at den tas i bruk umiddelbart.

Camilla Brautaset
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Vedlegg

- 1 Oppnevningbrev
- 2 Arbeidsgruppens rapport
- 3 Anbefaling fra programstyret: revidert veileder

Torfinn Huvenes
Randi Koppen
Tonje Louise Skjoldhammer
Shizuka Kamata Sydnes

Deres ref	Vår ref	Dato
	2023/2306-ELAK	17.11.2023

Kvalitetsarbeid i forskerutdanningen: Oppnevning av arbeidsgruppe

Det humanistiske fakultet oppnevner med dette følgende arbeidsgruppe til å utarbeide forslag til endringer i opptakskravene i programbeskrivelsen til HF's ph.d.-program:

- Torfinn Huvenes, gruppe A, FOF (leder)
- Randi Koppen, gruppe A, IF
- Tonje Lousie Skjoldhammer, gruppe B, AHKR
- Shizuka Kamata Sydnes, internasjonal koordinator, HF

Arbeidsgruppen ledes av professor Torfinn Huvenes ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier. Ph.d.-koordinator Elisabeth Akselvoll utpekes til arbeidsgruppens sekretær. Shizuka Kamata Sydnes tiltrer i stillingen 11.12.2023 og vil tre inn i arbeidsgruppen etter oppstart.

Bakgrunn

Programstyret for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet har i sak PS 08/23 og PS 09/23 (vedlagt) diskutert gjeldende opptakskrav i programbeskrivelsen.

I Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen § 5.1 heter det:

For opptak til ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen kreves det at søkeren har en femårig mastergrad eller tilsvarende, i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7. Fakultetet selv kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Også denne utdanningen skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7.

I tillegg til de forskriftsbestemte kravene til UiBs ph.d.-programmer, har fakultetet egne opptakskrav som er nedfelt i programbeskrivelsen (2.1 Vilkår for opptak).

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Telefon 55580000
post@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
post.hf@uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagres gate 1
Bergen

Saksbehandler
Elisabeth Akselvoll
55588099

I programstyrets ovennevnte drøftingssaker har det blitt diskutert hvorvidt de fakultetsspesifikke opptakskravene er hensiktsmessige. Fakultetet ønsker å følge opp diskusjonen i en arbeidsgruppe som skal gjennomgå gjeldende regelverk.

Mandat

Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til endringer i opptakskravene i programbeskrivelsen til HF's ph.d.-program (2.1 Vilkår for opptak). Forslaget skal avklare når og hvordan fakultetet kan bruke muligheten til å gjøre særskilte vurderinger av utdanninger som kan kvalifisere til opptak.

Forslagene skal særlig ta stilling til hvorvidt følgende punkter under 2.1.1 Kvalifikasjon skal videreføres eller endres:

- Søkerens masteroppgave må ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.
- Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven.

Dersom arbeidsgruppen foreslår endringer i ovennevnte to kulepunkter, skal det legges fram forslag til hvordan fakultetet skal ivareta forskriftens krav om at annen likeverdig utdanning skal være i samsvar med beskrivelsene av kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7 jf. [Nivå i kvalifikasjonsrammeverket | Nokut](#).

Arbeidsgruppen skal også gi anbefaling om hvordan følgende tilfeller skal vurderes:

- søkere med mastergrad som ikke oppfyller nivå 7 i NOKUTs kvalifikasjonsrammeverk
- søkere med mastergrad uten masteroppgave, men med annen dokumentert relevant utdanning på masternivå eller andre klart forskningsrelevante aktiviteter

Arbeidsgruppen står fritt til å foreslå endringer også for andre deler av opptakskravene. Endringene skal sikre at fakultetets programbeskrivelse er i tråd med forskriften. Forslag til fakultetsspesifikke opptakskrav skal fremme god rekruttering til ph.d.-programmet, med tanke på å nå de vedtatte strategiske målene om bedre gjennomføring og å tiltrekke seg de beste forskerrekruertene, jf. [HF's Strategi 2023-2030](#).

Fremdrift

Arbeidet i gruppen er beregnet å fylle to til tre møter á ca. to timer. Det vil bli opprettet en gruppe i Teams for deling av grunnlagsdokumenter og samarbeid om tekst.

Arbeidsgruppen skal levere sin rapport til fakultetsledelsen innen fredag 15. mars.

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
Fungerende seksjonssjef

Vedlegg

- 1 *PS 07/23 Drøftingssak: Formelle kvalifikasjoner for opptak til ph.d.-programmet*
- 2 *PS 09/23 Drøftingssak: Vilkår for opptak til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet*

Veileder for bedømmelse av avhandlinger ved Det humanistiske fakultet: Rapport fra arbeidsgruppen

8. februar 2024

ARBEIDSGRUPPENS MANDAT OG PROSESS

Arbeidsgruppen ble oppnevnt 2. juni 2023 (2023/2306-ELAK) og har bestått av følgende medlemmer:

- Ann Kristin Gujord, LLE
- Henrik Berg, SVT
- Kirsi Salonen, AHKR
- Ole Thomassen Hjortland, prodekan, leder

Arbeidsgruppens mandat har vært:

Arbeidsgruppen skal:

- sikre at rutinen er i samsvar med programbeskrivelsen og den oppdaterte ph.d.-forskriften
- vurdere rutinens beskrivelse av lengdekrav, krav til antall artikler og medforfatterskap
- vurdere rutinens beskrivelse av artikkelbasert avhandling og kappe
- vurdere rutinens beskrivelse av mindre omarbeidelse
- vurdere om samme rutine kan tilpasses til å gjelde dr.philos.
- vurdere om det er behov for justering programbeskrivelsen på bakgrunn av de forslagene til endring som legges frem

Arbeidsgruppen har hatt tre møter og har ellers arbeidet i fellesdokumenter i en egen Teams-kanal. I det første møtet gav prodekan Ole Hjortland en gjennomgang av eksisterende regelverk og rutine, samt en beskrivelse av kjente utfordringer. De to øvrige møtene har diskutert utkast til ny veileder utarbeidet av sekretariatet i samarbeid med prodekanen.

Anbefalinger

Arbeidsgruppen har landet på at den eksisterende rutinen bør erstattes av en helt ny veileder for bedømmelse. Utkastet til veileder forholder seg mer direkte til bestemmelsene i *Forskrift for graden ph.d. ved Universitetet i Bergen*, og i motsetning til tidligere rutine tar den utelukkende for seg den sakkyndige komiteens oppgave, ikke prosessen som leder frem til oppnevning eller etter at komiteen har avlagt sin innstilling.

Arbeidsgruppen anbefaler at fakultetet tar i bruk den nye veilederen, samt at en tilhørende internrutine utarbeides av *Seksjon for studier og forskerutdanning*.

Arbeidsgruppen vil peke på følgende hovedtrekk i endringene i den nye veilederen:

- Veilederen er tydelig på hvilke nivåkrav som forskriften setter for avhandlinger.

- Veilederen ber komiteen ta hensyn til omfang av medforfatterskap i sin vurdering.
- Veilederen formulerer normalkrav til omfang på avhandlingen, både for monografi og artikkelbasert avhandling.
- Veilederen forenkler beskrivelsen av kappen, og formulerer et normalkrav til omfang.
- Veilederen forenkler retningslinjene for mindre omarbeidet. Arbeidsgruppen anbefaler videre at den egne rutinen for mindre omarbeidet fjernes.

Arbeidsgruppen foreslår at fakultetsledelsen i samarbeid med seksjonen får i oppgave å tilpasse den nye veilederen til dr.philos. i en egen veileder. Arbeidsgruppen ber også om at veilederen blir snarlig oversatt til engelsk.

Arbeidsgruppen har ikke foreslått endringer i programbeskrivelsen til ph.d.-programmet.

VEILEDER FOR BEDØMMELSE AV PH.D.-AVHANDLINGER VED DET HUMANISTISKE FAKULTET, UNIVERSITETET I BERGEN

BEDØMMELSESKOMITEENS MANDAT

- Komiteen skal gi en vurdering av om avhandlingen innfrir kravene som stilles i *Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen (UiB)* (heretter forskriften) og programbeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet (HF). (Se punkt om nivåkrav nedenfor.)
- Bedømmelseskomiteen skal avgi en begrunnet innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Eventuelle dissenser eller individuelle uttalelser skal inngå i innstillingen, og skal være begrunnet.
- Komiteen skal levere sin innstilling innenfor en tidsfrist som er avtalt med instituttet. Normalt settes denne fristen innenfor en tidsramme på tre måneder etter at komiteén har mottatt avhandlingen til vurdering.
- Bedømmelseskomiteen kan kreve fremlagt kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon (§ 11-3 i forskriften).
- På grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling fatter fakultetet selv vedtak om hvorvidt en ph.d.-avhandling er verdig til å forsvares.
- Bedømmelseskomiteen skal ved godkjent avhandling foreslå tema for prøveforelesningen.

INNSTILLINGENS FORM OG INNHOLD

- Innstillingen skal gi en utvetydig konklusjon på om avhandlingen er funnet verdig til å forsvares eller om den bør underkjennes.
- Innstillingen skal gi en beskrivelse av avhandlingens art og omfang. Kvaliteten i avhandlingens ulike deler skal vurderes.
- Innstillingens omfang bør vanligvis være 4-6-sider.
- Innstillingen skal skrives på et skandinavisk språk eller engelsk.
- Ved eventuell dissens i komiteen skal både mindretallet og flertallet begrunne sitt standpunkt. (Se også egen seksjon om dissens nedenfor.)
- Dersom avhandlingen er innlevert for annen gang, eller er innlevert etter anbefaling om mindre omarbeiding fra komiteens side, skal dette nevnes innledningsvis.

KOMITÉLEDERS ROLLE

- Komiteleder har ansvar for å sikre at komiteens arbeid og innstilling er i samsvar med forskrift og programbeskrivelse.
- Komiteleder har ansvar for å organisere komiteens arbeid, herunder å sørge for at arbeidet kommer raskt i gang og at tidsrammen for komitearbeidet overholdes.
- Komiteleder skal være bindeledd mellom komiteen og instituttet.
- Komiteleder skal så tidlig som mulig avklare tentativ dato for prøveforelesning og disputas med instituttet.
- Dersom avhandlingen godkjennes, skal komiteleder sende komiteens forslag til tema for prøveforelesningen til instituttet for godkjenning. Dette må skje senest tre (3) uker før planlagt disputas.

NIVÅKRAV

Bedømmelseskomiteen skal vurdere avhandlingen i henhold til målsetting og nivåkrav i *Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen*. I forskriftens § 2-1 *Målsetting for ph.d.-graden* heter det:

§ 2-1. MÅLSETTING FOR PH.D.-UTDANNINGEN

Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere kandidater for forskning av internasjonal standard og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning, i samsvar med god vitenskapelig skikk og forskningsetiske standarder.

Forskriften formulerer videre følgende krav til avhandlingens faglige nivå:

§ 10-1. KRAV TIL AVHANDLINGEN

Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, forskningsetisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og fremstillingsform. Avhandlingen skal kunne utvikle ny faglig kunnskap og ha et faglig nivå som tilsier at forskningen vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Avhandlingen skal videre vurderes på bakgrunn av læringsutbyttebeskrivelsen i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet (jf. § 2-1 i forskriften).

Avhandlingen kan leveres som monografi eller en samling artikler (artikkelbasert avhandling, jf. 10-1 i forskriften). Det er ikke et krav om at artiklene i artikkelbasert avhandling skal være publisert før innlevering, men skal kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur. Artiklenes kvalitet skal vurderes av komiteen også når artiklene eventuelt har vært fagfellevurdert og publisert før innleveringstidspunkt.

Om kappen til artikkelbaserte avhandlinger:

- Kappen er en sammenbindende fremstilling som gjør nærmere rede for helheten i avhandlingen.
- Kappen skal sette arbeidene i avhandlingen inn i en bredere forskningskontekst.
- Kappen skal være eneforfattet.

KRAV TIL AVHANDLINGENS OMFANG

Avhandlingen skal i omfang tilsvare 2.5 års forskningstid for kandidaten. Vurderingen av avhandlingens omfang skal ta hensyn til standardene i den aktuelle fagtradisjonen.

Veiledende krav til omfang:

- En monografiavhandling skal normalt ha et omfang på minimum 200 sider (normalsider, dvs. 2 000 tegn inkludert mellomrom), ikke inkludert forord, innholdsfortegnelse og litteraturliste.
- En artikkelbasert avhandling skal bestå av en kappe og normalt minst tre artikler.
- Kappen skal normalt ha et omfang på 60-80 sider (normalsider, dvs. 2 000 tegn inkludert mellomrom per side).

MEDFORFATTERSKAP

Fellesarbeid godtas til bedømmelse forutsatt at ph.d.-kandidatens bidrag representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres i den utstrekning det er nødvendig for vurderingen (jf. § 10-2 i forskriften). Fellesarbeid kan inngå både i monografiavhandlinger og artikkelbaserte avhandlinger.

Hvis avhandlingen omfatter fellesarbeid, skal det foreligge erklæringer fra medforfatter(e) som beskriver kandidatens og den enkelte medforfatters innsats i hvert enkeltarbeid. Komiteen skal vurdere om doktorandens innsats i det/de aktuelle arbeidet/arbeidene kan identifiseres og er tilstrekkelig(e).

Normalt skal minst halvparten av arbeidene i en artikkelbasert avhandling ha kandidaten som førsteforfatter.

MINDRE OMARBEIDING

Forskriftens § 11-4 åpner for at komiteen kan anbefale mindre omarbeiding av avhandlingen før innstillingen ferdigstilles. Komiteen skal i slike tilfeller skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide. Komiteen skal kun anbefale mindre omarbeiding i tilfeller hvor endringene ikke er dyptgripende. Komiteens oversikt over hva som skal omarbeides, må ta høyde for at endringene skal kunne gjøres innenfor en frist som ikke er lengre enn tre måneder. Mindre omarbeiding skal ikke anbefales dersom det kun dreier seg om mindre uklarheter i avhandlingen som lar seg avklare innenfor disputasens ramme.

En anbefaling om mindre omarbeiding skal ikke forstås som en betinget godkjenning av avhandlingen. Når en omarbeidet versjon av avhandlingen foreligger, fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling som ikke skal være lengre enn to måneder.

VED NY BEDØMMELSE (2. GANGS INNLEVERING)

En doktorgradsavhandling som fakultetet selv ikke har funnet verdig til forsvar, kan bedømmes i ny versjon. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang (§ 13 i forskriften).

Ved andre gangs innlevering skal bedømmelseskomiteen gjøre sin bedømming på selvstendig grunnlag, men likevel ha anledning til å se den forrige bedømmelsen.